СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Светлозар Петков Вацов

за дисертационния труд на *София Мардик Димитрова*

на тема **„Програмната система в детската градина- проблеми и технологии за управление“**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по научната специалност 1.1. Теория и управление на образованието

Научен ръководител: проф. д-р Невена Филипова

1. Кратки биографични данни за докторанта

София Димитрова е завършила *Предучилищна педагогика* в ПУ „Паисий Хилендарски“ и *Стопанско управление* в Университет „Професор д-р Асен Златаров“. Има придобита четвърта ПКС в ДИПКУ - Стара Загора.

Работила е като детски учител и като старши експерт по „Предучилищно възпитание“ в РИО на МОМН – Бургас. От 2012 г. до момента е директор на ДГ „Звездица“ в Бургас. Притежава добри комуникационни умения, включително с родителска общност от етническите малцинства. Разработва и работи по различни проекти в подкрепа на предучилищното възпитание.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е на актуална, дисертабилна и значима за образованието тема. Той е с обем 222 страници, от които 208 страници са текст, 8 страници – библиография. 1 страница - приноси и 5 страници - приложения

Целта на дисертацията е да се апробира програмна система чрез прилагане на иновативен модел за организация на дневния режим на децата от четвърта група в детската градина.

Трудът е структуриран в увод, три глави, заключение, изводи и препоръки, библиография и приложения.

Във *въведението* са посочени актуалността на темата, обектът и предметът на разработката, формулирани са целта, задачите и хипотезите и са посочени методите на изследване.

В *първа глава „Проблеми и технологии на управление“* се посочва каква е същността, философията и компонентите на технологията, описват се нейните четири

ключови характеристики, дефинирано е понятието „образователни технологии“ и са разгледани техните конкретни особености. Очертана е образователната среда като част от вътрешната среда на училищната организация или на детската градина. Направено е обобщението, че с подходите и решенията на стратегическото управление има възможност да се въздейства върху възникналите проблеми, използвайки човешкия потенциал и участието на много хора в управлението и развитието на културата на организацията.

Във *втора глава „Програмната система в детската градина“* се разглеждат актуалните тенденции в изискванията на нормативната уредба за конструиране на работата в детската градина. Формулира се педагогическата иновация като „нововъведение в педагогическата дейност, промяна в съдържанието и технологията на обучение и възпитание, имаща за цел да повиши ефективността и качеството на образованието“. Направен е преглед на иновативната дейност в детската градина, като те са разделени на иновации в управлението, иновации в съдържанието на образованието, иновации в областта на човешките ресурси, иновации в работата с деца, иновации в работата с родителите, иновации в предметна среда за развитие, технологични иновации.

Трета глава „Постановка, процес и резултати от анкетните проучвания“ описва организацията на емпиричното изследване и анализира получените данни.

Експерименталното апробиране на иновативния модел цели да докаже тезата, че образователната институция се ръководи от желанието за постигане на индивидуален подход при разработване на програмната система. В дисертационния труд обаче не се потвърждава хипотезата, че детските градини в Община Бургас ще приложат модела, като са посочени различни мотиви - липса на желаещи деца, невъзможност за смесване на деца от различни групи, изразяване на субективно мнение за необходимост от следобеден сън при децата в тази възраст, без да се познават научните изследвания по темата.Частично, в някои детски градини е направена документална промяна на програмната система, което не отговаря на очакванията директорите да проявят позитивно отношение при утвърждаване на технологичния подход в управлението.

В *заключението* се посочва, че проведеното изследване потвърждава значимостта и актуалността на разглежданата тема и се правят изводи, които са подходящо обобщение на резултатите от дисертационния труд.

Библиографията включва 135 литературни и 19 интернет източника Литературният обзор показва задълбоченото и прецизно познаване на изследваната проблематика от автора.

3. Научни приноси на дисертацията

Приемам повечето от приносите, описани в автореферата, а именно:

1. Направено е проучване сред родителите и директорите на детски градини, което посочва, че има деца, които не желаят да спят след обяд, както вкъщи, така и в детската градина.

2. Разписан е иновативен модел на дневен режим, залегнал в програмната система, озаглавен „Тих режим“.

3. Предложени са насоки за технологичното и практическо прилагане на иновативния модел при управление на програмната система.

Изследването може да бъде полезно за оптимизиране на процеса на управление на детската градина.. Приложимостта на получените резултати и приноси е безспорна. Те ще представляват интерес и ще са полезни на всички работещи в областта на предучилищното образование.

4. Преценка на публикациите по дисертационния труд

По темата на дисертационния труд приемам 4 от посочените в автореферата 5 публикации. Те дават ясна представа за получените резултати и осигуряват необходимата публичност на научните приноси и авторските претенции, като по обем и съдържание отговарят на минималните национални критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

5. Автореферат

Авторефератът е на 50 страници и съдържа основните резултати, получени в дисертационния труд. Той отразява достатъчно пълно неговото съдържание и основните приноси на дисертанта. Авторефератът дава необходимата представа за изследваните проблеми и получените резултати.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към представения труд. Въпросът ми към докторанта е: „Как директорите и персонала на детските градини в община Бургас бяха запознати с предимствата на предлагания модел и не е ли недостатъчната им информираност причина за неговото неприемане от колегията?“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторантът София Димитрова притежава задълбочени теоретични знания по научната специалност *Теория и управление на образованието*, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Той съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски".

Поради гореизложеното, давам своята ***положителна оценка*** за проведеното изследване и ***предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор"*** на София Мардик Димитрова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието.

12. 01. 2022 г. Член на научното жури:

/проф. д-р Светлозар Вацов/

STATEMENT

by **Prof. Svetlozar Petkov Vatsov, PhD**

on the dissertation of *Sofia Mardik Dimitrova*

defending the education and scientific degree "Doctor PhD", in the Field of Higher Education 1. Pedagogical Studies, Professional field 1.1. Theory and Management in Education

Dissertation topic "**The program system in kindergarten - problems and management technologies**"

Science major: Prof. Nevena Filipova, PhD

1. Brief Biographical Data for the Candidate

Sofia Dimitrova graduated in *Pre-School Pedagogy* at "Paisiy Hilendarski" Polytechnic and *Business Administration* at "Professor Dr. Asen Zlatarov" University. There is a fourth professional qualification degree acquired in DIPKU - Stara Zagora.

She worked as a children's teacher and as a senior expert in "Preschool education" in the RIO of MOMN - Burgas. From 2012 to the present, she is the director of DG "Zvezdica" in Burgas. Has good communication skills, including with the ethnic minority parent community. Develops and works on various projects to support preschool education.

2. **General Description of the Materials Presented**

The subject of the dissertation is modern, appropriate for that type of work and relevant to education. The volume of the dissertation is 222 standard pages, 208 of which are text, 8 are bibliographies, 1 is contributions and 5 are applications.

The aim of the dissertation is to approve a program system by applying an innovative model for organizing the daily regime of children from the fourth group in kindergarten.

The work is organized in an introduction, three chapters, a conclusion and recommendations, references and applications.

The introduction to the dissertation states the object, the subject, the aim and the tasks of the work, it formulates the hypothesis and specifies the method of the research.

In the first chapter "*Problems and technologies of management*" it is stated what is the essence, philosophy and components of the technology, its four key characteristics are described, the concept of "educational technologies" is defined and their specific features are examined. The educational environment is outlined as part of the internal environment of the school organization or the kindergarten. The summary is made that with the approaches and decisions of strategic management there is an opportunity to influence the problems that have arisen, using the human

potential and the participation of many people in the management and development of the culture of the organization.

In the second chapter "*The program system in the kindergarten*" the current trends in the requirements of the regulatory framework for constructing the work in the kindergarten are considered. Pedagogical innovation is formulated as "an innovation in pedagogical activity, a change in the content and technology of training and education, aimed at increasing the effectiveness and quality of education." An overview of the innovative activity in the kindergarten was made, dividing them into innovations in management, innovations in the content of education, innovations in the field of human resources, innovations in working with children, innovations in working with parents, innovations in the subject environment for development, technological innovation.

The third chapter, *"Setting, process and results of the survey studies"*, describes the organization of the empirical study and analyzes the data obtained.

The experimental testing of the innovative model aims to prove the thesis that the educational institution is guided by the desire to achieve an individual approach when developing the program system. However, the thesis does not confirm the hypothesis that the kindergartens in the Municipality of Burgas will apply the model, citing various reasons - lack of willing children, impossibility of mixing children from different groups, expressing a subjective opinion about the need for afternoon sleep for children at this age, without knowing the scientific research on the subject. Partially, in some kindergartens, a documentary change was made to the program system, which does not meet the expectations that the principals will show a positive attitude when confirming the technological approach in management.

The Conclusion draws inferences appropriate summaries of the dissertation.

References include 135 headings and 19 web-based sources. Literary overwiew shows in-depth and precise knowledge of the field of the author.

3. **Scientific Contributions of the Dissertation**

I accept most of the contributions described in abstract of the dissertation, to wit:

1. A survey was conducted among parents and kindergarten directors, which indicated that there are children who do not want to sleep after lunch, both at home and in kindergarten.

2. An innovative daytime mode model embedded in the program system entitled "Quiet Mode" is described.

3. Guidelines are proposed for the technological and practical application of the innovative model in program system management.

The survey could be useful in optimizing the management of the kindergarten. The applicability of results thereof and contribution are out of question. They will be of interest and will bring benefits to all active in preschool education.

4. Assessment of the Publications in the Dissertation thesis

On the topic of the dissertation work, I accept 4 of the 5 publications indicated in the Author's Summary. They give a clear picture of the results thereof and provide appropriate publicity to scientific contributions and claims of the author, by strength and volume they satisfy the minimum national standards for the award of a doctoral degree.

5. Author's Summary

The volume of the author's summary is 50 standard pages and contains the main findings of the referred study. It reflects sufficiently complete its contain and the key contributions of doctoral candidate. Author's summary gives the necessary view of the issues being examined and results which have been obtained.

6. Critical Remarks and Recommendations

I do not have any critical remarks to the presented work. My question to the doctoral student is: "How were the directors and staff of kindergartens in the Municipality of Burgas aware of the advantages of the proposed model and is their lack of awareness the reason for its rejection by the college?"

CONCLUSION

The dissertation shows that the doctoral candidate Sofia Dimitrova has an in-depth theoretical knowledge of scientific field *Theory and management of education* by demonstrating qualities and skills in separate conducting scientific research. It contains the scientific and scientific and applied results that represent original contribution in science and satisfy the requirement of The Academic Staff Development Act in The Republic of Bulgaria /ASDARB/, the Implementing Rules of the ASDARB and the Rules of The Academic Staff Development Act in SWU "Neofit Rilski".

In view of the above, I give a positive vote of conducted research and I recommend to the Scientific Jury to propose awarding Sofia Mardik Dimitrova with the education and scientific degree "Doctor" in the Field of higher education 1. Pedagogical Studies, Professional field 1.1. Theory and Management in Education.

12.01.2022

Shumen

Member of the Scientific Jury:

/Prof. Dr. Svetlozar Vatsov/